

Het houden van sierhoenders.

Tot de sierhoenders worden gerekend: alle fazantensoorten, pauwen, patrijzen, kalkoenen, parelhoenders, kwartels, krielkippen en oude landhoenderrassen. In deze verhandeling gaat het vooral om krielkippen en oude landhoenderrassen. Mensen houden kippen voor de gezelligheid, om wat bezigheid te hebben, het rapen van een smakelijk eitje, maar er zijn ook mensen die ze fokken om er mee te showen, om ze te laten keuren en er mee te wedijveren met anderen. Wie heeft de mooiste gefokt?

Voor elk kippenras is een standaardbeschrijving gemaakt, een beschrijving hoe ze er moeten uitzien wat betreft exterieur, dus type, kop, bevedering, kleur en poten. Hierdoor is er een beoordeling mogelijk.

Voor deze laatste groep fokkers is dit verhaal bedoeld, en vooral voor beginners.

Kippen houden van zon, licht en ruimte om te scharrelen. Zij kunnen minder goed tegen vocht, regen en wind. Moeten dus een goed onderkomen hebben.

Het hok.

Het hok moet ruim, en fris zijn, waarbij de zon er goed in kan schijnen. Zonlicht maakt het hok droog, en doodt ziektekiemen. De voorkant moet naar het zuidoosten gericht zijn, waardoor het veel zonlicht opvangt.

De zitstokken worden zodanig bevestigd, dat ze eruit kunnen worden gehaald voor reiniging en bestrijding van luizen en bloedluis. Ook de afstand naar de achterwand moet ruim genoeg zijn in verband met de staartlengte. De zitstokken moeten minstens een dikte en breedte hebben van 4 en 6 cm. voor grote hoenders en voor krielen mag het wat kleiner. De randen graag wat afronden, omdat de kippen de tenen erom heen krullen. Beslist geen ronde stokken gebruiken, deze geven te weinig steun en rust en een krom borstbeen.

Tussen de zitstok en de mestplank plaatsen veel fokkers een gazen raamwerk, waardoor de mest door het gaas op de mestplank kan vallen en de kippen minder in de mest lopen.

Mest is een bron van ziektekiemen en heeft veel aantrekking op vliegen en muggen, die ziekten kunnen verspreiden. Er zijn fokkers die om die reden elke dag de mest weghalen, waardoor er ook minder aantrekking is van vliegen en muggen. In de zomer hangen ze vaak verse varens voor de raamopeningen. De geur van varens geeft minder insecten.

De voer- en waterbakken zo hoog mogelijk ophangen. Desnoods op een tafeltje of een verhoging zetten: als ze er maar bij kunnen. Zo komt er minder afval in de bakken. Kunstverlichting in het hok is vooral in de winter wenselijk voor mens en dier. Voor optimale leg heeft de hen minstens 14 uur licht per dag nodig. Als het daglicht tekort schiet moet men dit aanvullen met kunstlicht met een tijdklokje. Vooral het ochtend licht is belangrijk.

De ren.

De ren kan men overdekken met gaas om roofvogels en mussen tegen te houden. Mussen brengen nogal wat ziekten en parasieten mee. Men kan ook de ren afdekken met plaatwerk, dan blijft alles droog. Half afdekken heeft de voorkeur, want dan worden de veren ook eens nat, en dat is goed voor de veerstructuur.

Een ren met gras is prima. Dit geeft voedsel en bezigheid voor de dieren en ook nog insecten-voedsel. Een ren moet voor een deel rul zijn en ook wat droog zand bevatten, want de dieren houden van krabben en het nemen van een zandbad om ongedierte uit de veren te verwijderen.

Veel buitenrennen zijn bedekt met een laagje, vastgelopen zure mest, dat bij nat weer stinkend en glibberig is. Deze verzuurde grond laat weinig vocht door. Meestal wordt de ren dan omgespit, maar na enkele maanden spit men dan de oude laag zure grond weer naar boven.

Het is veel beter om 2 maal per jaar een laagje kalkmergel (Dolokal en geen kalkkorrels) uit te strooien en licht in te harken. Deze kalk doodt ziektekiemen en maakt de grond meer basisch en ruller of lossier. Dus niet spitten en geen rugpijn.

Voer.

Kippen houden van groenvoer, zoals gras, (on)kruiden en groenteafval. Vooral dit voedsel zorgt voor een smakelijk eitje. Etenresten mogen met mate gegeven worden, maar niet teveel, want ze zijn te zout en te gekruid voor de dieren en werking vervetting in de hand.

Daarnaast moeten de dieren de gehele dag vrij kunnen beschikken over legkorrel of legmeel. Legkorrel heeft de voorkeur, omdat met legmeel meer vermorst wordt en het in een vochtige omgeving snel verzuurt, met kans op ziekten.

Gemengd graan zijn ze gek op, maar het vervet enorm. Dus weinig geven. Deze sierhoenders kan men beter sierhoender graan geven. Het is wel wat duurder, maar het heeft een veel grotere verscheidenheid in zaden en vooral oliehoudende zaden met een gunstig effect op smaak van eieren en glans van de veren.

Maagkiezel voor de vermaling van het voedsel, en schelpen of grit voor de eierschalen, moeten ruim aanwezig zijn. Dit kan in bakken of rondstrooien in de ren, dan zoeken ze het zelf wel op.

Deze artikelen zijn te koop bij de dierspecialzaak of bij uw voerleverancier.

In de tijd voor het eieren rapen voor het broeden, verdient het aanbeveling voor vitale eieren te zorgen door wat rijker voer te geven wat betreft eiwitten en vitaminen.

Daarom moet men bij het kopen van voer niet alleen letten op de prijs, maar ook de labels bestuderen op inhoud, en vergelijken.

Dieren die een goed ruim en droog hok hebben, een mooie ren, en voedsel zoals hierboven beschreven, hebben veel weerstand tegen ziekten en zijn gehard tegen weer en wind.

Deze dieren hebben geen extra mineralen, vitaminen of rui hulp nodig.

Worden de dieren toch minder vitaal of ziek, ga dan niet naar een dierenarts, maar vraag een ervaren fokker in de buurt naar zijn oordeel. Een dierenarts is veel te duur en meestal zijn kippen niet zijn specialisatie.

Bovendien zijn medicijnen erg duur. Dus altijd eerst een ervaren fokker vragen.

Meest voorkomende ziekten.

Er zijn heel veel kippenziekten, waarvan hier enkele, die vaker voorkomen, besproken worden.

Coccidiose.

Bacteriën in de darmen brengen in de darmwand beschadigingen aan, waardoor minder opname van voedsel en bloed in de mest. Vooral kuikens en jonge dieren zijn hier erg

gevoelig voor.

Omdat er geen synthetische middelen meer in het voer verwerkt mogen worden, proberen de voerfabrikanten natuurlijke middelen in het voer te doen, of bieden deze aan om door het drinkwater te mengen. Let dus hierop bij aankoop van het voer.

Natuurlijke middelen zijn niet schadelijk voor onze gezondheid, terwijl medicijnen van de dierenarts altijd bijwerkingen hebben. Vooral tegen coccidiose is men al vrij ver met natuurlijke middelen. (Voerleverancier en

dierenspecialzaak).

Ademhalingsziekten.

Deze zijn er heel veel, en worden meestal veroorzaakt door virussen, waarna ook bacteriën toeslaan. Omdat virussen alleen te bestrijden zijn door een gezonde leefomgeving en het zelfherstellend vermogen van de kip, moeten alleen ernstig zieke kippen behandeld worden met een antibiotica van de dierenarts.

In verband met het aankweken van resistentie heel weinig antibiotica geven en beperkt, dat wil zeggen: als het dier goed ziek is. Denk eraan: wij willen een gezond eitje.

Gaapziekte.

Bij gaapziekte zitten er kleine rode wormpjes van de gaapworm of larfjes van de gaapmijt in het slijmvlies van de luchtwegen. De gaapworm komt meer bij grote sierhoenders voor, en de gaapmijt bij kleinere vogels.

De dieren maken een schreeuwend geluid om te wormen of larven te verwijderen, beginnen te hoesten vanwege de slijmvorming in de luchtpijp, of gapen naar lucht met de snavel open. Bestrijden met een wormmiddel. (Dierenarts of dierenspecialzaak).

Wormen.

Er zijn veel soorten wormen, zoals haar- of draadwormen, spoelwormen, longwormen, lintwormen en gaapwormen. Wormen putten de dieren langzaam uit. Dunne waterige mest geeft aan dat het om wormen gaat. Ze zijn gemakkelijk te bestrijden met een wormmiddel bij de dierenarts of dierenspecialzaak. Kippen moeten eigenlijk elke 3 maanden preventief worden ontwormd.

Luizen of vlooien.

Dit zijn parasieten die leven op de huid of tussen de veren. De huid- of veerbeschadiging geeft jeuk. De dierenspecialzaak heeft hier goede middelen tegen. Probeer natuurlijke middelen.

Bloedluis.

Dit is eigenlijk een mijt, evenals de veermijt en de pootmijt (kalkpoten). Bloedluizen nemen de dieren in de nacht bloed af. De dierenspecialzaak heeft hier middelen tegen.

Kalkpoten kunnen bestreden worden door wat dikke olie aan te brengen op de poten.

Gebreksziekten.

Deze komen eigenlijk niet meer voor, omdat de voerfabrikanten tegenwoordig zorgen voor hoogwaardig voer voor onze hobbykippen. Als we maar geen bulkvoer krijgen in kleinere verpakkingen van de handelaar voor de productie sector. Dit is voer voor snelgroeiende of veelleggende kippen, met allerlei minder goede stimulerende middelen voor onze gezondheid. Dit voer is vaak veel goedkoper, maar niet geschikt voor onze hobbykippen. Dus geen Hedric-voer gebruiken.

“Pels en Pluim” Darp/ Havelte e.o.
Maart 2011.

P.Kamphuis.

